

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2019.

Teme eseja / motivacijski citati

1. „Svaka umska znanost, ili koja nekako sudjeluje u umu, bavi se uzrocima i počelima, uzeto podrobnije ili jednostavnije. Ali sve su te znanosti o nekom biću i rodu, koji su sebi omeđile i kojim se bave, ali ne o bitku naprosto, niti kao bitku, niti pak išta razlažu samo ono 'što jest', nego polazeći od toga, jedne to objašnjavaju sjetilnom zamjedbom, druge pak pretpostavljaju ono 'što jest', te tako dokazuju – s više ili manje nužnosti – (bitna) svojstva roda kojim se bave. Bjelodano je dakle kako iz takva dovođenja nema dokaza bivstva ili onoga 'što jest', nego tek nekakav drugi način pokazivanja.“ (Aristotel, *Metafizika*)
2. „Jasno je dakle kako je 'nužno' u naravninama ono što se naziva kao tvar i njezina gibanja. I naravoslovcu je zadaća govoriti o oba uzroka, ali više o onome 'poradi čega', jer to je uzrok tvari, a nije tvar uzrok svrhe.“ (Aristotel, *Fizika*)
3. „Dakle, govori o onom stalnom, postojanom i pomoću uma dohvatljivom stalni su i nepobjedivi – oni ne smiju propustiti da budu takvi, koliko su to u stanju i koliko to uopće govorima pripada –, dok su govori o onom što je doduše naslikano po uzoru na to, ali je ipak samo slika, i sami tek vjerojatni, budući da su u razmjeru s onim naslikanim. Naime, kako se bivstvo odnosi spram postajanja, tako se istina odnosi spram vjerovanja. Nemoj se dakle, Sokrate, čuditi ako za mnogo toga o mnogome, o bogovima i postanku svemira, ne budemo mogli sasvim u svakom pogledu iznijeti govore koji se sami sa sobom slažu i najtočniji su. Nego se treba radovati pružimo li takve koji nisu manje vjerojatni od onih koje nudi netko drugi, imajući na pameti da i ja koji govorim i vi koji prosuđujete imamo ljudsku narav, tako da onima koji o svemiru iznose vjerojatnu priču ne dolikuje tražiti ništa više od toga.“ (Platon, *Timej*)

Napomena:

Motivacijske citate treba čitati u cjelini zadane literature (oba autora, četiri teksta) s obzirom na temu natjecanja (filozofija i prirodne znanosti). Izborom citata zadana je okvirna tema eseja, a ujedno je ostavljeno dovoljno prostora za slobodno promišljanje.